

Forord

Kirkegårdene er foranderlige steder, ikke-statiske rum. På de danske kirkegårde kan man følge årets gang, naturens kredsløb, dens blomstring og forfald. Samtidig er de historisk betingede steder, som har ændret sig og fortsat ændrer sig. Anlæg, gravsted, gravminder, beplantning – alt forandrer sig med tiden. Natur er nemlig aldrig kun natur. Det gælder også på kirkegårdene. Den natur, som er på kirkegården, er "kulturel" og dermed historisk betinget. Anlægget som helhed og det enkelte gravsted afspejler således menneskets skiftende syn på naturen og dets forhold til døden.

Årsskriftet *Kirkegårdskultur* er netop optaget af disse forandringer, som finder sted indenfor kirkegårdskulturen, og flere af årsskriftets forfattere søger på forskellig vis netop at tyde disse forandringer. Fælles for bidragsyderne gælder det imidlertid, at de ikke blot løber efter tiden. Det er indlæg, som har øje for samtiden, men samtidig gerne vil være med til at forme og præge kirkegårdsudviklingen. Det er artikler med holdning.

Det holdningsmæssige præg møder vi på flere måder i dette årsskrift. Det sker, når artikler formidler en glæde og stolthed over en bestemt kirkegård og de livsfortællinger, som dette sted rummer.

Sådanne artikler skærper læserens sans for det konkrete steds betydning. En fremhævelse af kirkegården som et fælles rum og et forslag om, at man i folkekirkelig regi i højere grad får øje for kirkegården som et religiøst rum, rummer ligeledes klare og tydelige holdninger, og kan ses som indspark i en bredere debat om samfund og religion.

Årsskriftets artikler om de bevaringsværdige gravminder indeholder tilsvarende klare holdninger til videre diskussion.

Alle artiklerne i dette årsskrift er således forsøg på at tyde kirkegårdskulturen i dag, implicit værne om det bevaringsværdige og at trække linier frem for en god udvikling af den kirkegårdskultur, vi sætter så stor pris på. Vi håber med årsskriftet at kunne vække debat.

Redaktionen

